

DÔVODOVÁ SPRÁVA

A. Všeobecná časť

Návrh zákona, ktorým sa mení a dopĺňa Autorský zákon sa predkladá na základe úlohy vyplývajúcej z uznesenia vlády Slovenskej republiky č. 573/2017 k Plánu legislatívnych úloh vlády Slovenskej republiky na rok 2018.

Predkladaným návrhom zákona sa transponuje smernica Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2017/1564 o určitých povolených spôsoboch použitia určitých diel a iných predmetov ochrany chránených autorským právom a s ním súvisiacimi právami v prospech osôb, ktoré sú nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania, a o zmene smernice 2001/29/ES o zosúladení niektorých aspektov autorských práv a s nimi súvisiacich práv v informačnej spoločnosti (ďalej len „smernica“). Smernica vychádza priamo z Marakéšskej zmluvy o uľahčení prístupu k uverejneným dielam pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania (ďalej len „Marakéšska zmluva“) prijatej Svetovou organizáciou duševného vlastníctva (WIPO). Cieľom predkladanej právnej úpravy je zabezpečiť základný právny rámec, ktorým by sa zlepšila dostupnosť diel (kníh, novín, časopisov, audiokníh atď.) v prístupných formátoch pre osoby nevidiace, zrakovo postihnuté alebo postihnuté inou poruchou čítania. Na tento účel sa zavádza nová zákonná výnimka z autorského práva a práv súvisiacich s autorským právom, ktorú môžu využívať jednak osoby definované ako osoby s poruchami čítania, ale aj organizácie alebo inštitúcie starajúce sa o napĺňanie ich potrieb bez dosahovania majetkového prospechu – poskytovatelia služieb pre osoby s poruchou čítania. V takýchto prípadoch nie je potrebné získať predchádzajúci súhlas nositeľa práv na určité autorskoprávne spôsoby použitia diel a ich rozmnoženín v prístupných formátoch. Rozsah diel je z definičného hľadiska obmedzený iba na slovesné diela v rôznej forme, vrátane zvukových záznamov a na hudobné diela v písomnej forme.

Návrh zákona súčasne reguluje obeh a výmenu rozmnoženín diel v prístupných formátoch na vnútornom trhu Európskej únie (ďalej len „EÚ“) a aj na medzinárodnej úrovni. Ide predovšetkým o výmenu a obeh rozmnoženín diel v prístupnom formáte medzi poskytovateľmi služieb pre osoby s poruchou čítania so sídlom na území Slovenskej republiky a poskytovateľmi služieb pre osoby s poruchou čítania v ďalších členských štátoch EÚ alebo poskytovateľmi služieb pre osoby s poruchou čítania v tretích štátoch, ktoré sú zmluvnou stranou Marakéšskej zmluvy.

Zároveň sa však chránia práva nositeľov práv, aby sa pri vyhotovovaní rozmnoženín diel v prístupnom formáte zasahovalo do diel iba v odôvodnenom rozsahu a upravujú sa aj povinnosti poskytovateľov služieb pre osoby s poruchami čítania, ktoré musia splniť, ak chcú používať diela a rozmnoženiny v prístupných formátoch, ako aj realizovať cezhraničné výmeny.

Predkladaný návrh taktiež rieši niekoľko aktuálnych aplikačných problémov z praxe a legislatívno-technicky spresňuje viaceré ustanovenia. Dopĺňa sa predovšetkým možnosť bez súhlasu autora oddeliť a použiť zvukovú zložku z audiovizuálneho diela, či už obohatenú o audiokomentár alebo samostatne, a to pre potreby osôb so zdravotným postihnutím v rámci všeobecnej výnimky pre osoby so zdravotným postihnutím. Ďalej bolo medzi spôsoby použitia patriace pod rozšírenú hromadnú licenciu pridané vyhotovovanie rozmnoženiny literárneho diela. Uvedené doplnenie reaguje na potreby udeľovania súhlasu formou uzatvárania rozšírených hromadných licenčných zmlúv organizáciami kolektívnej správy s knižnicami, pretože vyhotovovanie rozmnoženiny literárneho diela je zvyčajne prvým

kokom k jeho následným autorskoprávnym použitiam ako je napr. vypožičanie alebo sprístupňovanie literárneho diela verejnosti. V rámci práv súvisiacich s autorským právom sa vyjasňuje, že aj na umelecký výkon, zvukový záznam, audiovizuálny záznam a vysielanie sa môže vzťahovať režim audiovizuálne použitého diela (resp. iného predmetu ochrany). Ďalej sa vyjasňuje, že na účel efektívnejšieho postupu pri vedení rokovaní, dojednávani podmienok a uzatváraní kolektívnych licenčných zmlúv medzi organizáciami kolektívnej správy a združeniami alebo asociáciami používateľov sa za používateľov považujú aj takéto právnické osoby združujúce používateľov. Po novom môžu organizácie kolektívnej správy využiť rozhodcovské konanie a mediáciu aj na riešenie sporov s právnickými osobami združujúcimi používateľov, pričom prednostne sa aj s týmito právnickými osobami musia pokúsiť urovnať spor dohodou. Do inštitútu dohody o spoločnej správe sa pridáva niekoľko textových garancií, a to najmä vo vzťahu k povinnej dohode o spoločnej správe tak, aby v nej boli automaticky zohľadnené a nastavené podmienky aj pre tú organizáciu kolektívnej správy, pre ktorú sa stáva priamo záväznou zo zákona.

Návrhom zákona sa novelizuje zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 145/1995 Z. z. o správnych poplatkoch v znení neskorších predpisov. V súvislosti s evidovaním periodickej tlače v zozname, ktorý vedie Ministerstvo kultúry Slovenskej republiky podľa zákona č. 167/2008 Z. z. o periodickej tlači a agentúrnom spravodajstve a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tlačový zákon) v znení neskorších predpisov, sa ruší správny poplatok za zápis do zoznamu periodickej tlače a za zápis zmeny v zozname periodickej tlače pri zmene vydavateľa periodickej tlače alebo názvu periodickej tlače.

Súčasne sa návrhom zákona tiež novelizuje tlačový zákon v časti týkajúcej sa výmazu zo zoznamu periodickej tlače, a to z dôvodu požiadaviek aplikačnej praxe.

Prijatie navrhovaného zákona nebude mať vplyv na informatizáciu spoločnosti, životné prostredie a ani environmentálny vplyv. Prijatie navrhovaného zákona bude mať vplyv na rozpočet verejnej správy, vplyv na podnikateľské prostredie a bude mať sociálne vplyvy na život osôb s poruchami čítania. Vplyvy sú podrobnejšie vymedzené v doložke.

Návrh zákona je v súlade s Ústavou Slovenskej republiky, ústavnými zákonmi a ostatnými všeobecne záväznými právnymi predpismi, medzinárodnými zmluvami a inými medzinárodnými dokumentmi, ktorými je Slovenská republika viazaná, a s právom EÚ.